

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-12/83
URBROJ: 50301-04/12-25-8

Zagreb, 5. lipnja 2025.

Hs**NP*602-01/24-01/7*50-25-4**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Prijava: 06-06-2025	
Klasifikacija: 602-01/24-01/7	Ugled: 65
Urbroj: 50-25-4	Pri: -
	Vrijednost: -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zaključka o obavezi osiguravanja psihološke pomoći za sve učenike osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a, GLAS-a i DOSIP-a u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 602-01/24-01/7, URBROJ: 65-24-3, od 16. listopada 2024.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zaključka o obavezi osiguravanja psihološke pomoći za sve učenike osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a, GLAS-a i DOSIP-a u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zaključka o obavezi osiguravanja psihološke pomoći za sve učenike osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika HSS-a, GLAS-a i DOSIP-a u Hrvatskome saboru, aktom od 15. listopada 2024., iz sljedećih razloga:

Vlada Republike Hrvatske je, prepoznajući rastuću potrebu za unaprjeđenjem sustava zaštite mentalnoga zdravlja od najranijeg doba, posebno imajući na umu da su pandemija bolesti COVID 19 i potresi koji su pogodili Republiku Hrvatsku u 2020. godini negativno utjecali na život djece, učenika i studenata, brigu o mentalnom zdravlju djece i mladih obuhvatila Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2024. – 2028., u okviru dva prioriteta – Prioriteta 1. Uspješna Hrvatska i cilja 1.3 Moderan sustav odgoja, obrazovanja i znanosti te u okviru Prioriteta 3. Pravedna Hrvatska i cilja 3.5. Dostupniji i održiviji zdravstveni sustav, što ukazuje na pridavanje važnosti temi i uočenu potrebu za sveobuhvatnijim pristupom, odnosno međuresornom i multidisciplinarnom suradnjom.

Ova tema zadnjih je godina snažno zastupljena i na razini Europske unije kroz politike i inicijative koje se također temelje na međusektorskom pristupu mentalnom zdravlju koji je usmjeren na podizanje razine osviještenosti javnosti i destigmatiziranje osoba čije je mentalno zdravlje opterećeno te na ranu prevenciju u različitim područjima.

Nacionalna politika Republike Hrvatske uključuje provedbu cijelog spektra mjera za stvaranje povoljnih uvjeta za mentalno zdravlje, poticanje prevencije, posebno rane prevencije, poboljšanje pravodobnog i pravednijeg pristupa uslugama u području mentalnog zdravlja te socijalne uključenosti osoba s dugotrajnim bolestima.

Sustav osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja prepoznaje potrebu sveobuhvatnijih aktivnosti iz područja mentalnog zdravlja djece i mladih. Vezano uz navedeno po prvi put su izrađene Smjernice za rad s učenicima s teškoćama i Smjernice za rad s darovitom djecom i učenicima koje predstavljaju okvir za planiranje, provedbu i vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa, učenja te upute u prepoznavanju učenika koji zahtijevaju dodatne aktivnosti u svakodnevnom radu jer su učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u riziku od razvoja problema u području mentalnog zdravlja.

Nadalje, kontinuirano se ulaže u stručnu podršku provedbi odgojno-obrazovnog rada u osnovnim i srednjim školama koju pružaju stručni suradnici različitih profila, stručni suradnici psiholozi, socijalni pedagozi, logopedi i edukacijski rehabilitatori. Stručni suradnici zapošljavaju se sukladno mjerilima državnih pedagoških standarda (DPS) za osnovnoškolski i srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja.

U članku 14. Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja („Narodne novine“, br. 63/08. i 90/10.), propisano je sljedeće:

- „(1) Stručni suradnici potrebni za odgojno-obrazovni rad osnovne škole jesu: pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila, knjižničar i zdravstveni radnik.
- (2) Svaka redovita osnovna škola koja ima do 180 učenika zapošljava 2 stručna suradnika od kojih jedan mora biti pedagog.
- (3) Osnovna škola koja ima više od 180, a manje od 500 učenika zapošljava 3 stručna suradnika. Škola koja ima više od 500 učenika zapošljava 4 stručna suradnika.
- (4) Osnovna škola koja ima od 15 do 20 učenika s rješenjem o primjerenom obliku školovanja, integriranih u redovite razredne odjele, ima pravo na stručnog suradnika edukacijsko-rehabilitacijskog profila.
- (5) Zdravstveni radnik zapošljava se sukladno potrebama učenika škole uz odobrenje ministarstva nadležnog za obrazovanje.“.

U članku 11. Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja („Narodne novine“, br. 63/08. i 90/10.), propisano je sljedeće:

- „(1) Stručni suradnici u srednjoj školi jesu: pedagog, psiholog, knjižničar i stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila.
- (2) Škola do 180 učenika zapošljava 2 stručna suradnika od kojih jedan mora biti pedagog.
- (3) Škola s više od 180, a manje od 500 učenika zapošljava 3 stručna suradnika sukladno vrstama i opsegu programa koje izvodi. Škola s više od 500 učenika zapošljava 4 stručna suradnika po istom kriteriju odabira profila stručnog suradnika.
- (4) Ukoliko je u rad škole uključeno više od 20 učenika s teškoćama koji se školuju po posebnim programima, kao i učenika s poremećajima u ponašanju, škola treba zapošljavati i stručne suradnike onoga specifičnog profila koji su neophodni za izvođenje odgojno-obrazovnog procesa.

(5) Škola prema potrebi može zaposliti i druge profile stručnih suradnika ili veći broj navedenih stručnih suradnika, ukoliko lokalna zajednica ili druga pravna osoba trajno preuzima financiranje tog rada.“.

Iz navedenog proizlazi da bi svaka škola morala imati pedagoga (što je i logično s obzirom na osnovnu funkciju obrazovne ustanove), a ostale stručne suradnike uključujući i psihologa odabire sama škola sukladno broju učenika, potrebama te vrstama i opsegu programa koje izvodi. Suglasnosti za zapošljavanje potrebnog stručnog suradnika u školama daje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih na temelju zahtjeva školske ustanove.

U skladu sa zakonskim odredbama te potrebama i odabiru škola, u osnovnim i srednjim školama zaposleno je 805 stručnih suradnika psihologa. Samo u razdoblju od 2023. do 2025. godine osnovnim i srednjim školama odobreno je zapošljavanje 194 stručna suradnika psihologa te 418 stručnih suradnika socijalnih pedagoga, logopeda i edukacijskih rehabilitatora u 282 školske ustanove. Dok je u dječjim vrtićima, a čiji su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, vjerske zajednice, druge pravne i fizičke osobe, u posljednje dvije pedagoške godine zaposleno 290 psihologa.

Također, od školske godine 2023./2024. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je omogućilo stručnim suradnicima psiholozima, socijalnim pedagozima i edukacijskim rehabilitatorima nabavu mjernih instrumenata u svrhu omogućavanja psihološke/socijalno pedagoške/edukacijsko-rehabilitacijske procjene funkcionalnih sposobnosti i mentalnog zdravlja učenika u osnovnim i srednjim školama. Kroz ovu aktivnost naglasak je stavljen na izuzetno bitno rano otkrivanje i procjenjivanje teškoća učenika u području mentalnog zdravlja, kao i njihovo pravodobno uključivanje u psihološku podršku stručnih suradnika psihologa u osnovnim i srednjim školama. U 2023./2024. školskoj godini za nabavku mjernih instrumenata za 724 osnovne i srednje škole dodijeljeno je gotovo milijun eura, a u 2024./2025. godini 2,2 milijuna eura za 789 osnovnih i srednjih škola.

Nadalje, poseban je naglasak stavljen na prevenciju. Odgojno-obrazovne ustanove (dječji vrtić, osnovna i srednja škola i učenički dom) provode posebne preventivne programe koji su sastavni dio školskog kurikula i godišnjeg plana i programa rada odgojno-obrazovne ustanove. Svaka odgojno-obrazovna ustanova imenuje voditelja preventivnih programa, najčešće stručnog suradnika (pedagog, psiholog, defektolog, logoped, knjižničar ili socijalni pedagog), koji je zadužen za koordiniranje preventivnih programa. Sadržaje preventivnog programa izrađuje svaka ustanova zasebno, ovisno o specifičnostima svoga sustava i okruženja u kojem djeluje, a u ostvarivanju preventivnih mjera i aktivnosti iz programa sudjeluju svi djelatnici odgojno-obrazovne ustanove, roditelji i lokalna zajednica.

Također, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih svake školske godine kroz Javni poziv financira preventivne projekte osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u sklopu Školske preventivne strategije škola u cilju poboljšanja kvalitete, održivosti i učinkovitosti preventivnih intervencija koje se provode u odgojno-obrazovnom sustavu, kao i poticanja razvoja dodatnih specifičnih oblika potpore učenicima. Na ovaj poziv osnovne i srednje škole te učenički domovi mogu prijaviti preventivne projekte s ciljem razvoja socijalno-emocionalnih i životnih vještina koje će omogućiti učenicima uspješno nošenje s izazovima rasta, razvoja i odrastanja te ih pripremiti za buduće situacije u kojima će donositi zdrave i prosocijalne odluke i izbore te ih pripremiti za stvaranje i održavanje pozitivnih odnosa s drugima. U školskoj godini 2023./2024. financirani su preventivni projekti u 186 osnovnih i

srednjih škola i učeničkih domova, u ukupnome iznosu od 391.544,77 eura, a u školskoj godini 2024./2025. odobreno je financiranje 300 projekata, u ukupnome iznosu od 598.291,86 eura.

Uz to, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih u okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih, financira projekte organizacija civilnoga društva povezane s prevencijom nasilja i promocijom mentalnog zdravlja. U razdoblju od 2022. godine do danas iznosom od oko 1,26 milijuna eura financirano je ukupno 88 projekata udruga.

Isto tako, Vlada Republike Hrvatske ističe da u slučaju kriznog događaja u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima te visokoškolskim ustanovama potporu djeci i učenicima daje Tim za psihološke krizne intervencije u sustavu odgoja i obrazovanja. Riječ je o timu posebno educiranih stručnjaka za pružanje psihološke pomoći kada je ta pomoć neophodna i koji se poziva u slučaju ako se u ustanovi dogodi neuobičajeno težak događaj kao što je: događaj u kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (npr. kad dijete ili djelatnik ustanove doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva); stradanje sa smrtnim posljedicama (npr. samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj); katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (npr. potres, poplava, požar). Aktivnosti Tima financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, a njegove zadaće su: pružanje početne podrške zajednici pogođenoj kriznim događajima u obliku konzultacija prije dolaska članova Tima u zajednicu; dolazak na mjesto događaja i primjena specifičnih psiholoških postupaka koji pridonose ublažavanju psiholoških posljedica kriznog događaja te pomoć u procesu oporavka i pružanje zainteresiranim stručnjacima i pomagačima edukacija iz područja stresa, traume i psiholoških kriznih intervencija.

Vezano uz sustav zdravstva, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, broj 33/23.), omogućeno na primarnoj razini zdravstvene zaštite ugovaranje psiholoških timova u Mreži javne zdravstvene službe. Također je omogućena uspostava mobilnih timova za mentalno zdravlje na sve tri razine zdravstvene zaštite te organizacija dispanzera za mentalno zdravlje. Učenici, radnici školskih ustanova i roditelji učenika kod svih potreba na području mentalnog zdravlja mogu se javiti nadležnom školskom liječniku koji će utvrditi kakav je oblik potpore nužan te u slučaju povećanog rizika savjetovati i uputiti na daljnju obradu. Jedna od mogućnosti obrade i psihološke pomoći i podrške je i u okviru službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti zavoda za javno zdravstvo jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba, u koje učenici mogu doći bez uputnice.

Uz navedene aktivnosti, u cilju boljeg prepoznavanja opterećenosti mentalnoga zdravlja, jačanja kapaciteta djelatnika i stručnih suradnika te podizanja kvalitete i spremnosti za nošenje s izazovima u području mentalnoga zdravlja uključujući rizična ponašanja, Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih i Ministarstva zdravstva te uz podršku drugih institucija i dionika, provodi brojne edukacije stručnih suradnika i drugih djelatnika škola. Primjerice program „Pomozi da“ Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo podupire podizanje mentalno-zdravstvene pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika za rano prepoznavanje rizika i djelovanje u kriznim situacijama. Program pruža skup osnovnih znanja i vještina koji odgojno-obrazovnim djelatnicima u njihovu svakodnevnom radu mogu olakšati prepoznavanje problema mentalnog zdravlja učenika, ali i olakšati pristupanje i pružanje potrebne podrške učeniku s problemom te informiranje i poticanje na prihvaćanje stručne pomoći. Programom su

obuhvaćeni depresivno-anksiozni problemi kod djece i mladih te s njima povezani problemi samoozljeđivanja, razmišljanja o samoubojstvu, zlorabe alkohola, gubitka i tugovanja. Edukacija se odvija kroz tri razine, pri čemu se osnovna razina sastoji od online tečaja, nakon kojega polaznici stječu osnovna teorijska znanja o mentalnom zdravlju. Napredna trodnevna edukacija odvija se uživo te je radioničkog tipa, a polaznici usvajaju vještine pružanja prve psihološke pomoći i razgovora s učenicima. Napredna plus razina namijenjena je svim odgojno-obrazovnim djelatnicima koji su već prošli prethodnu razinu te se žele dodatno educirati, a u tom se smislu obrađuju teme, kao što su gubitak i tugovanje, depresivno-anksiozne smetnje i zloraba alkohola te suradnja i komunikacija s roditeljima učenika s problemima mentalnog zdravlja i traumama. Vezano uz rezultate koje je program ostvario u posljednje četiri godine, 3.914 odgojno-obrazovnih djelatnika završilo je osnovnu razinu edukacije. Pritom je održano 79 edukacija napredne razine i 18 edukacija napredne plus razine. Isto tako, ukupno je 1.390 odgojno-obrazovnih djelatnika završilo naprednu razinu i steklo vještine pružanja prve psihološke pomoći, a u 902 škole u Republici Hrvatskoj prisutan je barem jedan odgojno-obrazovni djelatnik koji je završio naprednu razinu programa.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zaključka o obavezi osiguravanja psihološke pomoći za sve učenike osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika HSS-a, GLAS-a i DOSIP-a u Hrvatskome saboru.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti, obrazovanja i mladih dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Zrinku Mužinić Bikić, dr. sc. Ivu Ivanković, dr. sc. Nikolu Mrvca i Stipu Mamića.

 REPUBLIKA HRVATSKA
 2
 PREDSJEDNIK
 mr. sc. Andrej Plenković
 VLADA ZAGREB
 REPUBLIKE HRVATSKA

